

Міністерство освіти і науки України
ВСП «Ужгородський торговельно-економічний фаховий коледж
Державного торговельно-економічного університету»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора
з навчальної роботи

Оксана РАТІ
«30» серпня 2024р.

СОЦІОЛОГІЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА

Відділення: *підприємництва та торгівлі*

Циклова комісія: *суспільних дисциплін*

Спеціальність: 076 «Підприємництво та торгівля»

Освітньо-професійна програма: «Товарознавство і логістична діяльність»

Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр

Мова викладання: українська

Ужгород 2024

Укладач: Роман СИМЕХ, викладач, спеціаліст вищої категорії

Рецензент: Сергій ВОЛОЩУК, к.і.н., доцент, спеціаліст вищої категорії,
викладач-методист

Розглянуто і схвалено на засіданні ц/к суспільних дисциплін

Протокол № 1 від 28 серпня 2024

Голова ц/к Оксана ФРЕЧКА

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої групи з розробки, розвитку ОПІ та
випуску фахівців за нею

Протокол № 1 від 30.08.2024

Керівник групи: Ганна ДАНКО

1. Мета навчальної дисципліни «Соціологія»

Робоча програма з дисципліни «Соціологія» призначена для здобувачів освіти за освітньо-професійним рівнем «фаховий молодший бакалавр», спеціальності 076 «Підприємництво та торгівля», освітньо-професійною програмою «Товарознавство і логістична діяльність», та складена за навчальною програмою «Соціологія», затвердженою педагогічною радою ВСП «УТЕФК ДТЕУ» від 30.08.2024р., протокол № 1.

Робоча програма складається з тематичного плану, розрахованого на 90 год. (3 кредитів ЄКТС) для денної та заочної форм навчання, вимог до знань та умінь здобувачів освіти, критеріїв оцінювання та списку рекомендованих джерел.

Завершується дисципліна диференційним заліком.

Метою вивчення дисципліни є виховання у здобувачів освіти навичок логічного мислення; виховання зацікавленості до історико-філософських та правових аспектів виникнення і розвитку суспільства, підвищення рівня ерудованості та інтелектуального розвитку, у вивченні загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування соціальних спільнот, формування теоретичних знань про соціальні категорії, значення суспільства для розвитку особистості тощо.

Основними завданнями, є навчити здобувачів освіти логічно аналізувати соціологічні поняття; ознайомити здобувачів освіти з основними вченнями, та працями про суспільство, та історичні аспекти його розвитку; орієнтуватися у соціологічних теоріях та вченнях; вміти застосовувати набуті знання у своїй професійній діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни виступають суспільні відносини які виникають між суб'єктами в процесі соціальної взаємодії.

Відповідно до навчального плану, програма розрахована на вивчення дисципліни протягом одного семестру. Передбачено поєднання лекційних, практичних та семінарських занять.

Оцінювання знань здійснюється за 12 бальною шкалою.

Основні поняття дисципліни:

Класичні та сучасні соціологічні теорії. Поняття та ознаки суспільства. Типологізація суспільств. Особистість у системі соціальних зв'язків. Соціалізація особистості. Соціальна взаємодія та соціальний контроль. Поняття та види соціальних конфліктів. Підготовка та проведення соціологічних досліджень.

Результатами вивчення дисципліни «Соціологія» є формування цілісної системи теоретичних знань та практичних навичок, які можуть бути використані здобувачами освіти у їх майбутній професійній діяльності, пов'язаній з необхідністю самостійно вирішувати питання, що виникають у професійної діяльності.

Лекційні заняття мають інтерактивний науково-пізнавальний характер, використовуються мультимедійні презентації, відео, робочі зошити – опорні конспекти, випереджувальні завдання студентів, тощо.

Семінарські заняття проводяться з використанням результатів науково-пошукової роботи здобувачів освіти, захисту цих результатів; поширеними є ситуаційні завдання, ділові ігри, підготовка презентацій з використанням сучасних професійних програмних засобів.

Самостійна робота студентів – у відповідності до Положення «Про самостійну роботу здобувачів освіти ВСП «УТЕФК ДТЕУ»».

2. Результати навчання з дисципліни «Соціологія»

Програмні компетентності:

Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного, демократичного) суспільства, та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>
------------------------------	---

Результати навчання:

Результати навчання (РН)	<p>РН 1. Знати свої права, як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>РН 5 . Здійснювати пошук, самостійний вибір інформації з різних джерел у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p>
--------------------------	---

3. Критерії оцінювання навчальних досягнень

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти

Рівень	Бал	Критерії оцінювання
початковий	1	Виставляється здобувачу освіти, який виконав менше половини запропонованих завдань.
	2	Не знає значної частини програмного матеріалу.
	3	Несвідомо, механічно, з великими помилками викладає матеріал, виявляє фрагментарні поверхові знання, відсутня самостійність відповіді.

середній	4	Виставляється здобувачу освіти , який дав правильні відповіді на основні питання, знає основні теоретичні положення курсу, але не засвоїв їх деталей, допускає певні неточності.
	5	Припускає порушення логічної послідовності при викладі навчального матеріалу.
	6	Недостатньо самостійно мислить.
достатній	7	Виставляється здобувачу освіти , який дав правильні, змістовні відповіді на всі питання.
	8	Має тверді знання програмного матеріалу, свідомі і повні, але допускає окремі неточності у викладенні другорядного матеріалу
	9	Грамотно і конкретно викладає матеріал, без суттєвих неточностей, але з незначними порушеннями послідовності викладу, переконливість недостатньо виражена.
високий	10	Виставляється здобувачу освіти , який показав високий рівень правових знань, дав повні правильні, обґрунтовані відповіді на всі питання.
	11	Виявив глибокі, свідомі, міцні знання програмного матеріалу, точне виконання завдань творчого характеру.
	12	Вичерпно, впевнено, аргументовано, послідовно, логічно й переконливо викладає теоретичний матеріал, без утруднень дає точні відповіді.

4. Засоби оцінювання

- поточне опитування;
- тестовий контроль (відкриті та закриті тести);
- виконання творчих завдань та пошукових робіт;
- презентаційні роботи;
- творчі проекти;
- підготовка рефератів та захист;
- підсумковий контроль – залік.

**ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
для денної форми навчання**

Назви змістових модулів (розділів) і тем	Усього Год.	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	семінарські	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль (розділ) 1. Соціологія як наука.						
Тема 1.1. Поняття та структура соціології.	2	2	-	-	-	-
Тема 1.2. Функції соціології, її місце в системі наук.	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем (розділом) 1	6	2	-	-	-	4
Змістовий модуль (розділ) 2. Становлення і розвиток соціології.						
Тема 2.1. Виникнення соціології як самостійної науки.	4	4	-	-	-	-
Тема 2.2. Становлення соціології. Концепції та напрямки.	4	-	-	-	-	4
Тема 2.3. Класична соціологія.	2	2	-	-	-	-
Тема 2.4. Німецька формальна соціологія.	4	-	-	-	-	4
Тема 2.5. Соціологія другої половини ХХ ст.	6	-	-	-	-	6
Тема 2.6. Новітні теоретичні пошуки в соціології. Майбутнє соціології.	4	-	-	-	-	4
Тема 2.7. Витоки вітчизняної протосоціології. Початки української соціології.	4	-	-	-	-	4
Тема 2.8. Розвиток вітчизняної соціології у ХХ ст	2	-	-	-	2	-
Разом за змістовим модулем 2.	30	6	-	-	2	22
Змістовий модуль (розділ) 3. Суспільство і соціальні системи.						
Тема 3.1. Суспільство як цілісна система.	2	2	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3.	2	2	-	-	-	-
Змістовий модуль (розділ) 4. Суспільний розвиток і соціалізація особи. Спеціальні соціологічні теорії.						
Тема 4.1. Соціологія особистості.	4	4	-	-	-	-
Тема 4.2. Соціологія сім'ї.	2	-	-	-	2	-
Тема 4.3. Основні підходи до вивчення сім'ї в соціальній думці. Тенденції розвитку сучасної сім'ї.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.4. Соціологія молоді.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.5. Дослідження молодіжних проблем.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.6. Етносоціологія і соціологія нації.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.7. Національне відродження як проблема соціології нації.	2	-	-	-	2	-
Тема 4.8. Соціологія культури.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.9. Соціологічний аналіз культури.	2	-	-	-	2	-
Тема 4.10. Соціологія політики.	2	2	-	-	-	-
Тема 4.11. Соціологічні дослідження політичних процесів в Україні.	4	2	-	-	-	2
Тема 4.12. Соціологія праці і управління.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.13. Дослідження економічних процесів у сучасній Україні.	4	2	-	-	-	2
Разом за змістовим модулем 4.	44	10	-	-	6	28
Змістовий модуль (розділ) 5. Методологія і методика соціального дослідження.						

Тема5.1.Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи.	2	2	-	-	-	-
Тема5.2. Розробка програми конкретно-соціологічного дослідження.	2	2	-	-	-	-
Тема5.3. Методична частина програми конкретно-соціологічного дослідження.	4	2	-	-	-	2
Разом за змістовим модулем 5.	8	6	-	-	-	2
Усього годин	90	26	-		8	56

**ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**

Для заочної форми навчання

Назви змістових модулів (розділів) і тем	Усього Год.	у тому числі				
		лекції	практичні	лабораторні	семінарські	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль (розділ) 1. Соціологія як наука.						
Тема 1.1. Поняття та структура соціології.	2	2	-	-	-	-
Тема 1.2. Функції соціології, її місце в системі наук.	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем (розділом) 1	6	2	-	-	-	4
Змістовий модуль (розділ) 2. Становлення і розвиток соціології.						
Тема 2.1. Виникнення соціології як самостійної науки.	4	2	-	-	-	2
Тема 2.2. Становлення соціології. Концепції та напрямки.	4	-	-	-	-	4
Тема 2.3. Класична соціологія.	2	-	-	-	-	2
Тема 2.4. Німецька формальна соціологія.	4	-	-	-	-	4
Тема 2.5. Соціологія другої половини ХХ ст.	6	-	-	-	-	6
Тема 2.6. Новітні теоретичні пошуки в соціології. Майбутнє соціології.	4	-	-	-	-	4
Тема 2.7. Витоки вітчизняної протосоціології. Початки української соціології.	4	-	-	-	-	4
Тема 2.8. Розвиток вітчизняної соціології у ХХ ст	2	-	-	-	2	-
Разом за змістовим модулем 2.	30	2	-	-	2	26
Змістовий модуль (розділ) 3. Суспільство і соціальні системи.						
Тема 3.1. Суспільство як цілісна система.	2	2	-	-	-	-
Разом за змістовим модулем 3.	2	2	-	-	-	-
Змістовий модуль (розділ) 4. Суспільний розвиток і соціалізація особи. Спеціальні соціологічні теорії.						
Тема 4.1. Соціологія особистості.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.2. Соціологія сім'ї.	2	-	-	-	2	-
Тема 4.3. Основні підходи до вивчення сім'ї в соціальній думці. Тенденції розвитку сучасної сім'ї.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.4. Соціологія молоді.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.5. Дослідження молодіжних проблем.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.6. Етносоціологія і соціологія нації.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.7. Національне відродження як проблема соціології нації.	2	-	-	-	-	2
Тема 4.8. Соціологія культури.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.9. Соціологічний аналіз культури.	2	-	-	-	-	2
Тема 4.10. Соціологія політики.	2	-	-	-	-	2
Тема 4.11. Соціологічні дослідження політичних процесів в Україні.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.12. Соціологія праці і управління.	4	-	-	-	-	4
Тема 4.13. Дослідження економічних процесів у сучасній Україні.	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 4.	44	2	-	-	2	40
Змістовий модуль (розділ) 5. Методологія і методика соціального дослідження.						

Тема5.1.Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи.	2	-	-	-	-	2
Тема5.2. Розробка програми конкретно-соціологічного дослідження.	2	-	-	-	-	2
Тема5.3. Методична частина програми конкретно-соціологічного дослідження.	4	-	-	-	-	4
Разом за змістовим модулем 5.	8	-	-	-	-	8
Усього годин	90	6	-		4	80

**Зміст дисципліни (теми програми)
Структура навчальної дисципліни**

Результати навчання	Навчальна діяльність	Робочий час студента, год	Види роботи на занятті	Форми контролю
<i>Розділ I. Соціологія як наука.</i>				
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Визначення терміну «соціологія»;</i> - <i>Об'єкт соціологічного дослідження;</i> - <i>Поняття предмета соціології;</i> - <i>Соціологічні закони та їх класифікація;</i> - <i>Функції соціології.</i> <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>розрізняти роль та місце соціології в системі інших наук;</i> - <i>виділяти соціологічні закони;</i> - <i>пояснювати основні функції соціології;</i> - <i>застосовувати соціологічні знання до конкретних ситуацій.</i> 	<p>Лекція №1 Тема 1. Поняття та структура соціології.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Об'єкт і предмет соціології 2. Функції та закони соціології. 3. Соціальні відносини. <p><i>Література: 1 – 2-12; 2 – с.5-9; 3 – с.7-32;</i></p>	2	Робота з мультимедіа, перегляд відеофільму, випереджаючі завдання	Тестові завдання
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Основні характеристики функцій соціології;</i> - <i>Умови та фактори які обумовлюють специфіку соціологічного знання;</i> - <i>Межі взаємодії соціології з іншими гуманітарними науками;</i> <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>порівнювати між собою функції соціології;</i> - <i>тлумачити соціологічні терміни, та категорії;</i> - <i>пояснювати основні функції соціології;</i> 	<p><u>СРС №1. (4 год)</u> Тема 2. Функції соціології, її місце в системі наук.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретична, описова, інформаційна, прогностична функції соціології.. 2. Фактори, які обумовлюють специфіку соціологічного знання. 3. Спільні та відмінні риси соціології з іншими науками. 4. Метод соціології. <p><i>Література: Основний: 1- с13-17, 4- с.8-14..</i></p>	4	Робота з мультимедіа, перегляд відеофільму, випереджаючі завдання	Усне опитування, індивідуальні завдання
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Які погляди на суспільство та його походження сформувався в античності;</i> - <i>Ідеї середньовіччя які пояснювали походження суспільства;</i> 	<p>Лекція №2. Тема 3. Виникнення соціології як самостійної науки.</p> <p align="center">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Протосоціологічні ідеї античності. 2. Погляди на суспільство в працях середньовічних 	4	-	Робота з навчальним порталом

<p>Погляди мислителів епохи відродження на суспільство.</p> <p>Суспільні ідеї епохи просвітництва.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>Порівнювати протосоціологічні ідеї мислителів різних епох;</p> <p>аргументовано виявляти особливості соціологічного розвитку людської думки;</p> <p>застосовувати характеристики провідних позицій до аналізу протосоціологічних ідей.</p>	<p>мислителів.</p> <p>3. Протосоціологічні ідеї мислителів епохи відродження.</p> <p>4. Протосоціологічні ідеї епохи просвітництва.</p> <p><i>Література:</i> 1 –с. 29-88; 2 – с.25-41; 3 – с.33-72; 5 –с.34-49; 7 –с.13-30; 8- с.30-112.</p>			
<p>ЗНАТИ:</p> <p>сутність ідей Г.Спенсера;</p> <p>Основні моменти позитивістського напрямку, та його принципи;</p> <p>Ідеї соціологічної концепції марксизму;</p> <p>Теоретичні основи ідей про суспільно-економічні формації.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>проводити порівняльний аналіз різноманітних соціологічних ідей та принципів;</p> <p>охарактеризувати соціологічну концепцію марксизму;</p> <p>Порівнювати та характеризувати основні напрямки соціології.</p>	<p>СРС №2 (4год)</p> <p>Тема 4.Становлення соціології. Концепції та напрямки.</p> <p>План</p> <p>1. Г. Спенсер як продовжувач позитивістської лінії в соціології .</p> <p>2. Позитивізм та його принципи.</p> <p>3. Соціологічна концепція марксизму.</p> <p>4. Вчення про суспільно-економічні формації.</p> <p><i>Література:</i> 1 –с.24-36; 2- с.27-32;</p>	4	-	Усне опитування, тестування.
<p>ЗНАТИ:</p> <p>В чому виражається суть ідей Е.Дюркгейма;</p> <p>Роль Е.Дюркгейма в розвитку соціології;</p> <p>Визначати соціальну дію, та її типи;</p> <p>Ідеї М.Вебера та їх значення для розвитку соціології.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>Визначати соціальну дію;</p> <p>Визначати співвідношення різних типів соціальної дії;</p> <p>Аналізувати та пояснювати ідеї М.Вебера.</p>	<p>Лекція №3</p> <p>Тема 5. Класична соціологія.</p> <p>План</p> <p>1. Роль Е.Дюркгейма в Історії соціології.</p> <p>2. Соціальна дія. Співвідношення типів соціальної дії.</p> <p>3. Роль М. Вебера в історії соціології.</p> <p><i>Література:</i> 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</p>	2	-	Робота з навчальним порталом

<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Сутність поглядів Г.Зіммеля; - Роль і значення соціальних спільнот. - Роль і місце Тьонніса в історії соціологічної думки. - В чому розкривається суть соціального життя; <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Тлумачити погляди Г.Зіммеля на суспільство; - Порівнювати погляди Зіммеля з ідеями інших вчених. - Визначати типи соціальних спільнот. 	<p>СРС №3 (4 год.) Тема 6. Німецька формальна соціологія. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Г. Зіммель та його погляди на суспільство. 2. Місце Зіммеля в історії соціології. 3. Тьонніс і вчення про спільноти. Суть соціального життя. 4. Типи спільнот. <p><i>Література: 1 – с.114-134 ; 2 – с.62-74; 3- с.110-133; 5 – с.64-86; 8 –с.139-152.</i></p>	4	<p>Робота з мультимедіа, перегляд відеофільму, випереджаючі завдання</p>	<p>Усне опитування, індивідуальні завдання Робота з навчальним порталом</p>
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Характерні риси сучасної соціології. - Сучасні прояви соціології; - Концепцію конвергенції. - Суть соціальної інженерії і клінічної соціології; - емпіричну соціологію. <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розрізняти структурні парадигми соціології; - пояснити сутність соціальної інженерії, та клінічної соціології. 	<p>СРС №4 (4год) Тема 7. Соціологія другої половини ХХ ст. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Структурні парадигми теоретичної соціології. 2. Інтерпретативні парадигми сучасної соціології. 3. Символічний інтеракціонізм. 4. Феноменологічна соціологія. Інтегральна соціологія. <p><i>Література: 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</i></p>	6	<p>Доповіді студентів, робота з літературою</p>	<p>Усне опитування, індивідуальні завдання</p>
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Дев'ять тез про майбутнє соціології Е. Гідденса. - Сучасні прояви соціології; - Теоретична соціологія перед лицем глобальних проблем людства наприкінці ХХ ст. <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Трактувати теорію соціального обміну; - пояснювати сутність постструктуралізму, та постмодернізму в сучасній соціології 	<p>СРС №5(4год) Тема 8. Новітні теоретичні пошуки в соціології. Майбутнє соціології. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціологія та соціальний біхевіоризм. 2. Теорія соціального обміну, неофункціоналізм. 3. Структуралізм і постструктуралізм в сучасній соціології. 4. Постмодернізм. <p><i>Література: 1 –с.20-22; 2 –с.20-21; 3 –с.23-30;</i></p>	4	-	<p>Вибіркове опитування, індивідуальні завдання</p>
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Витоки соціального пізнання; 	<p>СРС №6(4год) Тема 9. Витоки вітчизняної протосоціології. Початки</p>	4	-	<p>Вибіркове опитування,</p>

<p>-Про український фольклор як джерело соціології.</p> <p>-Про українська література і публіцистика як джерело соціології.</p> <p>-Про женецький гурток українських соціологів.</p> <p>-Про загальний стан соціології в Україні на початку ХХ ст.;</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>-Охарактеризувати соціальну думку України;</p> <p>-пояснювати соціальні погляди Г.Сковороди.</p> <p>-застосовувати історико-соціологічний метод М.Грушевського.</p>	<p>української соціології.</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна думка України кінця ХVI початку ХVII ст. 2. Соціальна філософія Г.Сковороди. 3. Характерні риси розвитку української соціології кінця ХІХ - початку ХХ ст.. 4. Історико-соціологічний метод М. Грушевського. <p><i>Література: 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</i></p>			індивідуальні завдання
<p>:</p> <p>-Ліквідація соціологічних студій напередодні і після ІІ світової війни.</p> <p>-Пошкваллення соціологічних студій.</p> <p>-Три основні напрямки розвитку соціології в сучасній Україні. у добу перебудови.;</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>-Охарактеризувати соціальну думку України;</p> <p>-пояснювати пояснювати соціологічні теорії радянського періоду.</p> <p>-Характеризувати ідеї українських вчених в еміграції..</p>	<p>Семінарське заняття №1 (2год)</p> <p>Тема 10. Розвиток вітчизняної соціології у ХХ ст..</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток української соціології в рамках ВУАН. 2. Соціологія радянського періоду та її криза. 3. Соціологічні дослідження українських вчених в еміграції. <p><i>Література: 1 –с22-24; 2 –с.23-27; 3 –с.23-26;</i></p>	2	-	Вибіркове опитування, Захист рефератів, індивідуальні завдання
<p>ЗНАТИ:</p> <p>-Джерела суспільного розвитку.</p> <p>-Соціальні зміни.</p> <p>-Типологія системного розгляду суспільства.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>-Проявляти системний підхід до характеристики суспільства;</p> <p>-Характеризувати ендо- та екзогенні чинники в розвитку суспільства.</p> <p>-Визначати об'єктивні та суб'єктивні чинники розвитку суспільства..</p>	<p>Лекція №4 (2год)</p> <p>Тема 11. Суспільство – як соціальна система</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Системний підхід до суспільства в соціології. 2. Ендо - та екзогенні чинники в розвитку суспільства. 3. Еволюція і революція. 4. Об'єктивні та суб'єктивні чинники у розвитку суспільства. <p><i>Література: 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</i></p>	2	-	Робота з навчальним порталом

<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Основні проблеми соціології особистості. - Відмінності в термінах "людина", "індивід", "особистість", "індивідуальність"; - характерні риси особистості; - цінність в соціології. - антропологічні версії. <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - давати характеристику соціальній типології особистості. - Пояснювати фактори соціалізації та соціальної адаптації. Ресоціалізації. 	<p>Декція №5 (4год) Тема 12. Соціологія особистості. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Ключові поняття і категорії соціології особистості. 2.Предмет дослідження соціології особистості. 3.Філософсько-соціологічні уявлення про особистість. 4.Внутрішня духовна структура особистості. 5.Соціалізація особистості <p><i>Література: 1 –с.27-29; 2 –с.30-41; 3 –с.23-24;</i></p>	4	-	Робота з навчальним порталом
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Проблематику соціології сім'ї та шлюбу. - Критерії вивчення сім'ї як соціального інституту. - Форми шлюбу. - Типи сім'ї. - Умови життя сім'ї. - Фактори мікросередовища. - Основні типи характеристик аналізу сім'ї як малої соціальної групи. - Поняття життєвого циклу сім'ї. - Тенденції в розвитку сім'ї. <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - давати характеристику типів сім'ї - розрізняти основні ролі членів сім'ї. 	<p>Семінарське заняття №2 (2год) Тема 12. Соціологія сім'ї. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Сім'я як соціальний інститут. 2.Структура сім'ї. 3.Основні ролі індивіда члена сім'ї. 4. Напрями досліджень сім'ї в Україні. <p><i>Література: 1 –с.29-31; 2 –с.33- 35; 3 –с.33-40;</i></p>	2	-	Вибіркове опитування, Захист рефератів, індивідуальні завдання
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - про тенденції розвитку сучасної сім'ї. - про становище жінки в сім'ї; - критичні концепції сучасної сім'ї; - нові форми сім'ї і шлюбу. <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пояснювати основні методи дослідження сім'ї. - розкривати зміст історичних етапів 	<p>СРС№7(4год) Тема 13. Основні підходи до вивчення сім'ї в соціальній думці. Тенденції розвитку сучасної сім'ї. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.Символічний інтеракціонізм. 2.Конфліктологічний підхід. 3.Сучасний стан соціологічних досліджень сім'ї. 4.Історична соціологія сім'ї. <p><i>Література: 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</i></p>	4	-	Вибіркове опитування, індивідуальні завдання

<p><i>дослідження сім'ї.</i></p> <p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Причини кризи соціології молоді.</i> - <i>Завдання розвитку сучасної соціології молоді.</i> - <i>Основні поняття і категорії соціології молоді.</i> - <i>Типи молодіжних проблем.</i> - <i>Вікові межі періоду молодості.</i> - <i>Сутнісні риси молоді.</i> <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Визначати методи дослідження молодіжних проблем;</i> - <i>розкривати зміст історичних етапів дослідження молоді.</i> 	<p>СРС№8(4год)</p> <p>Тема 14. Соціологія молоді.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Місце соціології молоді у системі соціологічного знання та у державній молодіжній політиці. 2. Основні проблеми соціології молоді. 3. Визначення та проблематика соціології молоді. <p><i>Література: 1 –с.32-35; 2 –с.36-40; 3 –с.33-40;</i></p>	4	-	Вибіркове опитування, індивідуальні завдання
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>політичне самовизначення молоді;</i> - <i>професійне самовизначення молоді;</i> - <i>економічне становище молоді.</i> - <i>Причини кризи соціології молоді.</i> - <i>Завдання розвитку сучасної соціології молоді.</i> - <i>Основні поняття і категорії соціології молоді.</i> - <i>Типи молодіжних проблем.</i> - <i>Вікові межі періоду молодості.</i> - <i>Сутнісні риси молоді.</i> <p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>визначати основні тенденції соціального самовизначення молоді.</i> - <i>Визначати методи дослідження молодіжних проблем;</i> - <i>розкривати зміст історичних етапів дослідження молоді.</i> 	<p>СРС№9(4год)</p> <p>Тема 15. Дослідження молодіжних проблем.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інститут проблем молоді та основні напрямки його діяльності. 2. Соціальне самовизначення молоді. 3. Економічне самовизначення молоді, основні проблеми цього процесу. 4. Законодавство України у справах молоді. <p><i>Література: 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</i></p>	4	-	Вибіркове опитування, індивідуальні завдання
<p>ЗНАТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Поняття етносу.</i> - <i>Проблема нації в працях вітчизняних та зарубіжних соціологів.</i> - <i>Основні концептуальні схеми соціології нації.</i> <p>ВМІТИ:</p>	<p>СРС№10(4год)</p> <p>Тема 16. Етносоціологія і соціологія нації.</p> <p style="text-align: center;">План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етносоціологія та предмет її дослідження. 2. Методологічні підходи до вивчення етнічних спільнот. 3. Етнічні спільноти: природно і штучно утворені. 	4	-	Вибіркове опитування, індивідуальні завдання

<p>- визначати предмет дослідження етносоціології;</p> <p>- Визначати методологічні підходи до вивчення етнічних спільнот..</p>	<p>4. Психічні чинники в розвитку етносів і націй. Література: 1 –с.36-38; 2 –с.41-46; 3 –с.33-40;</p>			
<p>ЗНАТИ:</p> <p>- Дослідження процесів національного відродження України.</p> <p>- основні тенденції етнонаціонального розвитку сучасної України.</p> <p>- проблема нації в працях вітчизняних та зарубіжних соціологів.</p> <p>- основні концептуальні схеми соціології нації.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>- орієнтуватися в політичній географії України;</p> <p>- визначити предмет дослідження етносоціології;</p> <p>- Визначати методологічні підходи до вивчення етнічних спільнот..</p>	<p>Семінарське заняття №2 (2год) Тема 17. Національне відродження як проблема соціології нації.</p> <p>План</p> <p>1. Вплив соціальних чинників на національне відродження.</p> <p>2. Три фази національного відродження: (академічна, культурницька, політична).</p> <p>3. Специфіка національного відродження в Україні. Література: 1 –с.38-39; 2 –с.33-35; 3 –с.33-40;</p>	2		<p>Вибіркове опитування, Захист рефератів, індивідуальні завдання</p>
<p>ЗНАТИ:</p> <p>- функції культури в соціології;</p> <p>- систему понять, якими оперує соціологія культури.</p> <p>- соціальні норми які формують культуру суспільства;</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>- здійснювати емпіричний аналіз культурних цінностей.</p> <p>- визначати предмет дослідження соціології культури.</p>	<p>СРС №11(4год) Тема 18. Соціологія культури.</p> <p>План</p> <p>1. Поняття соціології культури.</p> <p>2. Основні типи визначення культури.</p> <p>3. Закономірності в розвитку культури.</p> <p>4. Тенденції в культурній ситуації в Україні на сучасному етапі. Література: 1 –с.47-48; 2 –с.40-45; 3 –с.43-45;</p>	4	-	<p>Вибіркове опитування, індивідуальні завдання</p>
<p>ЗНАТИ:</p> <p>- французьку, та німецьку школу дослідження культури.</p> <p>- функції культури в соціології</p> <p>- конфліктологічний підхід;</p> <p>- діяльнісна концепція культури.</p> <p>- систему понять, якими оперує соціологія</p>	<p>Семінарське заняття №3 (2год) Тема 19. Соціологічний аналіз культури.</p> <p>План</p> <p>1. Методологічні підходи до аналізу культури.</p> <p>2. Культура з точки зору структуралізму.</p> <p>3. Синтезовані підходи до вивчення культури.</p> <p>4. Соціокультурна проблематика в працях українських</p>	2		<p>Вибіркове опитування, Захист рефератів, індивідуальні завдання</p>

<p>культури.</p> <p>соціальні норми які формують культуру суспільства;</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>здійснювати емпіричний аналіз культурних цінностей.</p> <p>визначати предмет дослідження соціології</p>	<p>вчених.</p> <p>Література: 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</p>			
<p>ЗНАТИ:</p> <p>Предмет вивчення соціології політики.</p> <p>поняття політики та політичної влади.</p> <p>зміст політичного життя;</p> <p>визначення політичної культури, та політичної соціалізації.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>здійснювати аналіз політичної діяльності як завдання соціології політики;</p> <p>визначати суб'єкт політичного життя та об'єкт політичних відносин.</p>	<p>Декція №6 (2год)</p> <p>Тема 20. Соціологія політики.</p> <p>План</p> <p>1.Основні завдання соціології політики.</p> <p>2. Загальнотеоретична частина соціології політики та її спеціалізовані розділи.</p> <p>3. Вектори виміру простору політичної влади. Політичний процес та підходи до його визначення</p> <p>Література: 1 –с.527-54; 2 –с.50-51; 3 –с.43-45;</p>	2	-	Робота з навчальним порталом
<p>ЗНАТИ:</p> <p>Ставлення населення до політичних процесів в Україні;</p> <p>Значення громадської думки для формування політичної свідомості громадян;</p> <p>ставлення населення до політичних партій. Які формували політичні процеси в Україні.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>використовувати соціологічний інструментарій для дослідження політичних процесів.</p>	<p>Лекція №7 (2год)</p> <p>Тема 21. Соціологічні дослідження політичних процесів в Україні.</p> <p>1. Суспільно-політичний трансформаційний розвиток України з моменту проголошення її незалежності..</p> <p>2. Майдан – як специфічний трансформаційний процес України.</p> <p>3. Соціальні конфлікти в Україні, та можливі шляхи їх врегулювання.</p> <p>Література: 1 –с.57-62; 2 –с.50-51; 3 –с.37-40;</p>	2	-	Вибіркове опитування
<p>ЗНАТИ:</p> <p>Ставлення населення до економічної політики держави;</p> <p>ставлення населення до бажаного політичного ладу;</p> <p>ставлення населення до політичних партій. Зростаюча деполітизація населення. Політична соціалізація молоді.</p>	<p>СРС№12(4год)</p> <p>Тема 21. Соціологічні дослідження політичних процесів в Україні.</p> <p>План</p> <p>1. Джерела соціологічної Інформації про політичне життя України.</p> <p>2. Сфери розгортання соціальних конфліктів.</p> <p>3. Політична дисперсність населення України. Роль молоді</p>	2	-	Вибіркове опитування, індивідуальні завдання

<p>ВМІТИ:</p> <p>- розрізняти конфліктний потенціал молоді.</p>	<p>у сучасних політичних процесах.</p> <p><i>Література: 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</i></p>			
<p>ЗНАТИ:</p> <p>- Суб'єкти праці;</p> <p>- основні етапи розвитку соціологічного знання про економічну сферу;</p> <p>- конфлікти в економічній сфері;</p> <p>- соціальні інститути у сфері праці.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>- розрізняти соціальні процеси у сфері праці.</p>	<p>СРС№13(4год)</p> <p>Тема 22. Соціологія праці і управління.</p> <p>План</p> <p>1.Соціологія праці та управління, її поняття і категорії.</p> <p>2. Предмет соціології праці та управління.</p> <p>3. Соціально-трудові відносини. Соціальні процеси в сфері праці.</p> <p>4.Управління соціально-трудовими процесами і відносинами.</p> <p><i>Література: 1 –с.657-67; 2 –с.70-71; 3 –с.63-65;</i></p>	4	-	Вибіркове опитування, індивідуальні завдання
<p>ЗНАТИ:</p> <p>- ставлення населення до бажаного економічного рівня ладу;</p> <p>- ставлення населення до економічних класів</p> <p>- . Вплив економіки. На політичні процеси суспільства.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>- розрізняти соціологічні підходи в дослідженні економічних процесів в Україні.</p>	<p>Лекція №8(2год.)</p> <p>Тема 23. Дослідження економічних процесів у сучасній Україні.</p> <p>План</p> <p>1. Економіка як сфера соціальної взаємодії.</p> <p>2. Методи досліджень економічних процесів в Україні.</p> <p>3. Соціальні процеси в економіці України</p> <p><i>Література: 1 –с.67-72; 2 –с.40-51; 3 –с.63-70;</i></p>	2		
<p>ЗНАТИ:</p> <p>- Ставлення населення до економічної політики держави;</p> <p>- ставлення населення до бажаного економічного рівня ладу;</p> <p>- ставлення населення до політичних партій. Зростаюча деполітизація населення.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>- розрізняти соціологічні підходи в дослідженні економічних процесів в Україні.</p>	<p>СРС№14(4год)</p> <p>Тема 23. Дослідження економічних процесів у сучасній Україні.</p> <p>План</p> <p>1.Проблематика досліджень вітчизняної соціології економічних процесів.</p> <p>2. Основні тенденції змін масової свідомості населення України в його ставленні до економічних процесів.</p> <p>3. Явища відчужуваності в сучасній Україні.</p> <p><i>Література: 1 –с.77-82; 2 –с.80-81; 3 –с.73-80;</i></p>	2	-	Вибіркове опитування, індивідуальні завдання
<p>ЗНАТИ:</p> <p>- Соціальний моніторинг та його риси;</p> <p>- функції програмного забезпечення споживача.</p> <p>ВМІТИ:</p> <p>- скласти програму конкретно-соціологічного</p>	<p>Лекція №9 (2год.)</p> <p>Тема 24. Підготовка до проведення конкретно-соціологічного дослідження та його етапи.</p> <p>План</p> <p>1.Поняття соціологічного дослідження.</p>	2	-	Вибіркове опитування, індивідуальні завдання

<p>дослідження; - визначати цілі і напрямки дослідження.</p>	<p>2. Етапи соціологічного дослідження. 3. Види соціологічного дослідження. 4. Види повторного дослідження. <i>Література: 4 –с.37-42; 5 –с.40-51; 7 –с.33-40;</i></p>			
<p>ЗНАТИ: - Види проблем КСД; - об'єкт дослідження та його ознаки; - предмет дослідження, мета і завдання - гіпотези дослідження; - вимоги до гіпотези.. Соціальний моніторинг та його риси; - функції програмного забезпечення споживача.</p> <p>ВМІТИ: - здійснювати логічний аналіз основних понять; - правильно оцінювати способи вибірки.</p>	<p>Декція №10 (2год) Тема 25. Розробка програми конкретно-соціологічного дослідження.</p> <p>План</p> <p>1. Проблема і проблемна ситуація. 2. Структурна і факторна операціоналізація. 3. Робочий план дослідження. 4. Вибірковий метод в дослідженні. <i>Література: 1 –с.112-1222; 2 –с.94-95; 3 –с.93-100;</i></p>	2	-	Робота з навчальним порталом
<p>ЗНАТИ: - види анкет;; - класифікація питань в анкетах; - соціологічне інтерв'ю. - соціологічне спостереження та його особливості. - Класифікація спостереження.</p> <p>ВМІТИ: - Здійснювати статистичну обробку і аналіз емпіричної інформації; - готувати емпіричні дані до обробки та аналізу; - здійснювати обробку і аналіз первинної інформації.</p>	<p>Лекція №11(2год.) Тема 26. Методична частина програми конкретно-соціологічного дослідження.</p> <p>План</p> <p>1. Стратегічний план конкретно-соціологічного дослідження. 2. Розробка вибірки дослідження. 3. Вибір методів збирання первинної соціологічної інформації <i>Література: 1 –с.37-42; 2 –с.40-51; 3 –с.33-40;</i></p>	2	-	Опитування
<p>ЗНАТИ: - як здійснюється аналіз документів; - класифікація питань в анкетах; - Види інтерв'ю; - соціологічне спостереження та його особливості.</p>	<p>СРС №15(2год) Тема 26. Методична частина програми конкретно-соціологічного дослідження.</p> <p>План</p> <p>1. Методи соціологічних досліджень. Інструкція кодування, кодувальні картки.</p>	2	-	

<p>ВМІТИ:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Здійснювати статистичну обробку і аналіз емпіричної інформації; - готувати емпіричні дані до обробки аналізу; - здійснювати обробку і аналіз первинної інформації. 	<p>2. Поняття анкетного опитування. 3. Соціометричне опитування. 4. Соціологічний експеримент, його види. <i>Література: 3 –с.37-42; 4 –с.40-51; 53 –с.33-40;</i></p>			
<p>Разом: лекції – 26 годин, семінарські заняття – 8 годин для денної форми навчання; лекції – 6 годин, семінарські заняття – 4 години для заочної форми навчання</p>				

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний

1. Соціологія. За ред. Городяненка В.Т. Київ “Академія”, 2008
2. Черниш Н.Й. Соціологія. Курс лекцій. Львів: Кальварія, 1996.
3. Соціологія: курс лекцій / За ред. Пічі В. М. Київ., 1996.
4. Соціологія. . За ред. Піча В.М. Київ “Каравела”, 1999,2000. Львів, 2004
5. Соціологія. Курс лекцій. За ред.. Старовойт І.С. Тернопіль “Астон”.1999.
6. Якуба О. О. Соціологія. Київ., 1997.

Додатковий

7. Ворона В. В., Пилипенко В.Е. Економічна соціологія. Учб. посіб. Київ, 1997.
8. Танчер В. Соціологічна думка України на тлі світової соціології // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 1999-№1-2.
9. Погорілий О. Біля витоків української соціології // Розбудова держави. -2017-№ II.
10. Анатолій Арсенко. Глобалізація: соціальні зміни і наслідки напередодні ХХІ століття // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. 1999 №1.
11. Войнович С. Проблеми соціальних інститутів у соціології // Соціологія : теорія, методи, маркетинг. 1999- №2.
12. Захарченко Н., Погорілий О. Історія соціології (від Античності до початку ХХст.).Київ., 1993.
13. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни “Соціологія”. За ред. Брегеда А.Ю. Київ “КНЕУ”, 1999.
14. Ручна А.О.. Танчер В.В. Курс історії теоретичної соціології Київ., 1995.

Інтернет-ресурси

1. www.sau.kiev.ua/osvita.html
2. www.kiis.com.ua/arhiv.orthodoxy.org.ua/uk/sotsiologichni_doslidjennya_posibnyky.vntu.edu.ua/r_k/r37.html